

Heimans en Thijssse Prijs voor 'stadssnorkelaar' Aaf Verkade

Aaf Verkade, de Leidse 'adviseur stadsgrachten', heeft de Heimans en Thijssse Prijs 2023 gewonnen. "Alle criteria die er zijn om in aanmerking te komen voor de prijs zijn van toepassing op haar", zegt juryvoorzitter Arnold van Vliet. "Met haar onnavolgbare passie voor het onderwaterleven in Leiden en omgeving heeft ze bij ontelbare mensen de belangstelling voor de onderwaternatuur aangewakkerd."

Tekst **Rob Buiter**

Aaf Verkade in een Leidse gracht aan het werk voor de door haar opgerichte KNNV-werkgroep 'Project Vissenmonitoring'. (Foto: Wouter Zaalberg)

Verkade is inmiddels een bekende verschijning in de wateren in en om Leiden. Alweer twintig jaar geleden ging ze voor het eerst de gracht in voor haar huis "om een beetje af te koelen van het schilderen van mijn dakkapel in de brandende zon". Sindsdien is ze gegrepen door de helderheid van het water en door het vele leven dat ze daar, al snorkelend, tegenkomt. "Zwemmen in de stadsgracht is formeel verboden, maar daar was toen nog niemand zich van bewust", herinnert Verkade zich. "Ik zette tientallen onderwaterfoto's op mijn website, in eerste instantie met heel verkeerde namen erbij. Nota bene uit het Verkadealbum *Naardermeer*, leerde ik vervolgens dat de brasem die ik meende te zien, eigenlijk een karper was." In 2008 vertelde Verkade voor het eerst op een symposium van de KNNV vol overgave over snoek 'Muurbloempje', die ze regelmatig in een gracht om de hoek aantrof. Het werd het startpunt van de door haar opgerichte KNNV-werkgroep 'Project Vissenmonitoring', dat een onderdeel is van het bewonersproject 'Onder water in Leiden'. Daarmee enthousiasmeert ze sindsdien iedereen die het maar wil horen voor het grachtenleven. Het huis van Verkade aan een van de mooiste Leidse grachtjes is inmiddels omgetoverd tot een informatiecentrum, waar tussen alle snorkelspullen ook een tiental aquaria staat. Tot deze zomer woonde daar ook enige tijd de snoek 'Eppo', die ze als piepklein visje uit een schepnet vol drijfvuil had gered. Nadat ze het op een dieet met veel rode Amerikaanse rivierkreeften had grootgebracht, zette ze Eppo deze zomer uit in de Leidse Hout, met de bescheiden hoop dat het dier ook dáár exotische kreeften zal gaan

vangen. De anekdote rond Eppo tekent Verkade. Haar ongeremde enthousiasme voor het onderwaterleven zet ze niet alleen in om mensen kennis te laten maken met de natuur. Het is ook haar wapen in de strijd voor verbetering van die natuur; onder water en in de rest van de stad. Tegen vervuiling, tegen verstoring en voor bescherming van de inheemse natuur. "In het begin was ik een beetje geïntimideerd door de politiek", erkent ze. "Inmiddels heb ik heel korte lijntjes naar onder andere de gemeente. Zo hebben we er samen voor gezorgd dat er nu een heus visreservaat in de Leidse stadsgrachten is en adviseer ik de gemeente over bijvoorbeeld de ligging van bootjes in dat visreservaat. We willen voorkomen dat ze de kraamkamers beschadigen."

Natuur voor de deur

Verkade is bijzonder verguld met de erkenning door de Heimans en Thijssse Stichting. "Het vergroot de zichtbaarheid van mijn werk weer een beetje,

daardoor kan ik makkelijker deuren bij overheden openen. Maar ik vind deze prijs ook een mooie erkenning voor de samenwerking met de buurtgenoten. Ik hoop vooral fascinatie voor de natuur voor de deur te verspreiden. Ik denk dat dat automatisch overgaat in het beter zorgen voor je omgeving. Ik ben er echt van overtuigd dat, anders dan de banken altijd roepen, resultaten uit het verleden wel degelijk een garantie bieden voor de toekomst. Mensen nemen immers een voorbeeld aan elkaar als ze zien dat de natuur voor de deur het beschermen waard is."

De Heimans en Thijssse Prijs wordt sinds 1955 uitgereikt, 'als erkenning van het werk van personen of organisaties die zich in de geest van Eli Heimans en Jacobus Pieter Thijssse verdienstelijk hebben gemaakt voor het populariseren van de natuurstudie'. Het is niet de eerste prijs voor Verkade. In 2015 kreeg ze al de Gouden Zwaluw van de Vereniging Nederlands Cultuurlandschap voor

haar project 'Blik onder water', waarmee ze de onderwaternatuur zichtbaar maakte voor Leidenaren. Uit dat project rolde ook de 'zoutkistenroute', waarvoor ze met wijkgenoten op de kisten met strooizout op 36 Leidse bruggen prachtig geïllustreerde informatiepanelen maakte. "Een soort moderne Verkade-albums", vindt ze zelf. Zoals bij een prijsuitreiking ook altijd een bedankbriefje uit de binnenzak tevoorschijn komt, wil Verkade met de Bronzen Spreeuw die ze op 18 november van de Heimans een Thijssse Stichting krijgt vooral graag haar medestanders in het zonnetje zetten. "Ik ben zover gekomen dankzij Pieter de Jong, Lilith Crowley, Nick Pot, de bewoners van Havenwijk-Zuid en de KNNV-afdeling Leiden. Verder hoop ik dat ons werk in heel veel andere steden wordt gekopieerd. Laat meer bevrogen bewoners met toestemming snorkelen, en zo de fascinatie en bescherming aanwakkeren voor onze fabelachtige blauwe stadsnatuur." ■

Van der Goes en Groot
ecologisch onderzoeks- en adviesbureau

Monitoring en Inventarisatie
Advies en Begeleiding
Wet- en Regelgeving

Landelijk werkend
met kantoren in
Kwintsheul en Alkmaar
Tel. 0174-648562
info@vandergoesengroot.nl

www.vandergoesengroot.nl

WAARDENBURG
Ecology

**Onderzoek,
advies en ontwerp**

Al sinds onze oprichting in 1979 onderzoeken wij objectief en met wetenschappelijke basis alles wat vliegt, rent, zwemt en bloeit.

Kijk op:
waardenburg.eco

we
consult
nature.

